

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 10Csp/26/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4219200475
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Monika Pivarčiová
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2020:4219200475.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Komárno sudkyňou Mgr. Monikou Czafikovou v spore žalobcov: 1/ P. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, L., 2/ Y. Q., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XXX/XX, L., proti žalovanému: K.I.S. Invest, s.r.o., IČO: 36 530 191, so sídlom Okružná cesta 56, Komárno, práv. zast.: Studio Legale, s.r.o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, o určenie neplatnosti právnych úkonov, takto

rozhodol:

Súd žalobu z a m i e t a .

Žalovaný má voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 24.01.2019 doručenu súdu dňa 07.02.2019 domáhala určenia neplatnosti Zmluvy o úvere č. XXXX/KIS/XX zo dňa XX.XX.XXXX, Zmluvy o záložnom práve k nehnuteľnosti zo dňa 03.12.2014 a Rozhodcovskej zmluvy zo dňa 26.06.2018.

2. Žalobu odôvodnila tým, že medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom bola dňa 03.12.2014 uzatvorená Zmluva o úvere č. XXXX/KIS/XX, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru za odplatu za dojednanie úveru vo výške 19.000,00 eur s tým, že záložcom zabezpečenia pohľadávky žalovaného bol žalobca 2/. Ako účel úveru bol priamo na výslovné navádzanie žalobkyne ako spotrebiteľa a priamy nátlak žalovaného určený „účelový prevádzkový podnikateľský úver“, čo bolo konanie proti dobrým mravom a obchádzanie zákona, pretože podmienkou poskytnutia úveru bola požiadavka žalovaného, aby si žalobkyňa ako podmienku na poskytnutie úveru zabezpečila živnostenské oprávnenie, čo aj musela ako fyzická a nepodnikajúca osoba zabezpečiť, takže až po predložení osvedčenia o živnostenskom oprávnení zo dňa 24.10.2014 na vykonávanie živnosti administratívnych služieb jej bol následne dňa 03.12.2014 poskytnutý úver v takej forme, ako bol jednostranne určený žalovaným a ktorého obsah žalobkyňa nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť. Žalovaný predložil žalobkyňi zmluvu o úvere pre živnostníkov aj napriek tomu, že žiadala o spotrebiteľský úver a navyše jej dal podmienku na zabezpečenie živnostenského oprávnenia, čím jej následne znemožnil dosiahnuť ochranu spotrebiteľa pri spotrebiteľských úveroch. V prejednávacom prípade ide o nespochybniteľne a nevyvrátiteľne o nekalú obchodnú praktiku, konanie v rozpore s dobrými mravmi a konanie bez odbornej starostlivosti. Z uvedených skutočností vyplýva, že Zmluva o úvere č. XXXX/KIS/XX zo dňa 03.12.2014 je spotrebiteľskou zmluvou. Dňa 03.12.2014 bola medzi žalovaným ako veriteľom, žalobkyňou a žalobcom 2/ podpísaná Zmluva o záložnom práve k nehnuteľnosti, ktorá priamo nadväzovala na Zmluvu o úvere č. XXXX/KIS/XX z toho istého dňa. Žalovaný žalobkyňi s dátumom vystavenia dňa 26.06.2018 zaslal na podpis ním opatrenú a podpísanú Rozhodcovskú zmluvu, v zmysle ktorej všetky spory budú rozhodované v rozhodcovskom konaní jediným nezávislým rozhodcom rozhodcovského súdu: Stály rozhodcovský súd SCZ, a to podľa Rokovacieho poriadku a štatútu stáleho rozhodcovského súdu. Jednostranne vyhotovená rozhodcovská zmluva výlučne zo strany žalovaného je

založená na hrubej nerovnováhe v právach a povinnostiach v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa a je neprijateľnou zmluvnou podmienkou nútenie žalobkyne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu a týmto jej uprieť právo obrátiť sa v prípade sporu na všeobecný súd Slovenskej republiky.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že dôrazne odmieta, že by žalobkyňu akýmkoľvek spôsobom nútil k uzavretiu úverovej zmluvy. Žalovaný nikdy nepodmieňoval poskytnutie úveru založením živnosti. Žalobkyňa bola informovaná, že žalovaný poskytuje len obchodné úvery ako produkt, ktorých účel použitia sa viaže k podnikateľskej činnosti dlžníka, to znamená, že o úver môže požiadať akýkoľvek podnikateľský subjekt, či už právnická alebo fyzická osoba podnikajúca na základe živnostenského zákona. Ak je osoba požadujúca úver u žalovanej podnikateľský subjekt, spĺňa jednu z podmienok poskytnutia úveru a to žalobkyňa bola. Žalobkyňa požiadala o úver v čase, keď už bola živnostníčkou. Ako dôkaz predložila veriteľovi Osvedčenie o živnostenskom oprávnení zo dňa 24.10.2014 na administratívne služby. Predmetné osvedčenie je neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy. Zmluvná dokumentácia bola podpísaná cca mesiac od žiadosti žalobkyne o úver. Počas tohto obdobia žalobkyňa zvažovala uzavretie úverovej zmluvy. Mala dostatok času na vysvetlenie, o aký úverový produkt ide. U žalovaného si vymienila individuálne podmienky úveru a to výšku mesačnej splátky (150,00 eur) a konečnú splatnosť (36 mesiacov). Žalobkyňa čerpala od žalovaného podnikateľský úver. Žalobkyňa sa zaviazala použiť finančné prostriedky výlučne na úhradu svojich prevádzkových nákladov, ktoré jej vzniknú v súvislosti s výkonom podnikateľskej činnosti žalobkyne. Ak žalobkyňa nepoužila čerpané prostriedky na administratívnu činnosť, tak žalobkyňa porušila úverovú zmluvu. Účel použitia úverových prostriedkov na prevádzku nebol žalobkyňi „vopred daný“ ako tvrdí žalobkyňa, je určený samým úverovým produktom, resp. jeho charakterom. Žalobkyňa hradila všetky mesačné splátky podľa splátkového kalendára v bode 1,2 úverovej zmluvy. Žalobkyňa sa dostala do omeškania s úhradou len 35.-tej a 36.-tej splátky. Žalobkyňa spolu uhradila žalovanej 5.100,00 eur. Nakoľko sa žalobkyňa dostala do omeškania s úhradou dlhu, žalovaný zaslal žalobkyňi Výzvu na zaplatenie pohľadávky veriteľa z 26.06.2018. Súčasťou výzvy bolo Uznanie dlhu a Dohoda o splátkach dlhu. Žalobkyňa uznala svoj dlh na základe úverovej zmluvy ku dňu 26.06.2018 v sume 30.620,00 eur a uzavrela so žalovaným dohodu o splátkach. Uznávaný dlh tak mal byť zaplatený v 6 mesačných splátkach do 01.12.2018. Žalobkyňa však neuhradila ani jednu splátku a tak sa dlh bez ďalšieho stal splatný v celom svojom rozsahu. Zároveň s výzvou z 26.06.2018 veriteľ zaslal žalobkyňi návrh Rozhodcovskej zmluvy z dôvodu, že rozhodcovský súd Arbitrium iusticia s.r.o., ktorého právomoc bola pôvodne zmluvnými stranami dohodnutá zanikol. Bolo na žalobkyňi, či uvedenú zmluvu podpíše alebo nie. Žalobkyňa rozhodcovskú zmluvu z 26.06.2018 dobrovoľne podpísala. Žalovaný je toho názoru, že žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na určení neplatnosti všetkých troch právnych úkonov. Nie je zrejmé, v čom spočíva jej údajná právna neistota, resp. neisté právne postavenie. Naopak, žalobkyňa od začiatku riadne plnila svoje záväzky z úverovej zmluvy. K omeškaniu sa dostala až ku koncu konečnej splatnosti úveru. Do podania žaloby ani raz nenamietala neplatnosť úkonov, naopak žalobkyňa 26.06.2018 uznala svoj dlh v plnom rozsahu a dohodla si s veriteľom splátkový kalendár, preto žalovaný považuje žalobu za účelovú. Žalovaný považuje Zmluvu o úvere, Zmluvu o záložnom práve aj Rozhodcovskú zmluvu za platný právny úkon. Keďže úverovú zmluvu podpísali dvaja podnikatelia, vznikol medzi nimi obchodnoprávny vzťah, na ktorý sa ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch nevzťahujú. Zo žaloby nie je zrejmé, z akého dôvodu považuje žalobkyňa neplatnú aj zmluvu o záložnom práve k nehnuteľnosti. Rozhodcovskú zmluvu podpísala žalobkyňa dobrovoľne. Prišla jej v obálke poštou a ona ju podpísala a doručila späť veriteľovi. Žalovanému preto nie je zrejmé, prečo žalobkyňa po uznaní dlhu a podpísaní dohody o splátkach podala túto žalobu.

4. Žalobkyňa v replike uviedla, že žalovaný výslovne trval ako na bezpodmienečnej podmienke, že úverovú zmluvu so žalobkyňou podpíše až po predložení Osvedčenie o živnostenskom podnikaní, ktoré bude tvoriť neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere. Žalobkyňa bola v čase rokovania o podmienkach úveru fyzickou osobou, nepodnikala, čo žalovanému riadne oznámila. Zástupca žalobcu však trval na tom, aby si začala vybavovať živnostenské oprávnenie, ktoré bude predstavovať titul na poskytnutie úveru a nikto nikdy nebude skúmať, na aký účel jej bude poskytnutý. Žalobkyňa namietala tvrdenia žalovaného, že zmluvná dokumentácia bola napísaná cca mesiac od žiadosti o úver. Nie je pravdou tvrdenie žalovaného, že počas tohto mesiaca mala údajne „zvažovať“, či spĺňa podmienky. Pravda je taká, že ide výlučne o obdobie, resp. lehotu, ktorú jej poskytol žalovaný na vybavenie Osvedčenia o živnostenskom oprávnení, ktoré bude potrebovať priložiť k zmluve o úvere ako jej neoddeliteľnú časť. Žalobkyňa na ústnych rokovaniach povedala, že pred mnohými rokmi mala živnostenské oprávnenie na administratívne služby, na čo jej bolo doporučené, aby si ho aj keď s vysokým časovým odstupom

obnovila, čo v životnej tiesni aj urobila. Žalovaný jej na základe Zmluvy o úvere poskytol sumu 19.000,00 eur s tým, že úroková sadzba predstavovala 26 % ročne a ročná percentuálna miera nákladov v úverovej zmluve nebola vôbec uvedená. Žalobca sa domáha zaplataenia úrokov za 36 mesiacov vo výške 14.820,00 eur a zmluvnej pokuty vo výške 1.900,00 eur, čo sa prieči dobrým mravom. Žalobkyňa ďalej uviedla, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., preto sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov a spotrebiteľ je povinný vrátiť dodávateľovi len požičanú istinu. Žalobkyňa záverom poukázala na ustanovenie § 137 písm. d) Civilného sporového poriadku, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu, pričom spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

5. Keďže žalobkyňa v replike zo dňa 15.04.2019 navrhla pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalobcu, ktorý s pristúpením do konania súhlasil, súd uznesením zo dňa 18.07.2019 pripustil pristúpenie žalobcu 2/ do konania.

6. Na prejednanie veci súd nariadil pojednávanie, na ktoré sa dostavil zástupca žalovaného. Bez ospravedlnenia sa na pojednávanie nedostavili žalobcovia 1/ a 2/, ktorí mali predvolanie na pojednávanie riadne doručené dňa 23.07.2020. Zástupca žalovaného na pojednávaní uviedol, že žalovaný dôrazne odmieta, že by žalobkyňu akýmkoľvek spôsobom nútil k uzavretiu zmluvy, žalovaný nikdy nepodmieňoval uzavretie úverovej zmluvy založením živnostenského oprávnenia, ako tvrdí žalobkyňa. Žalobkyňa čerpala od spoločnosti žalovaného podnikateľský úver uzatvorený podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, pričom mala dlhoročné podnikateľské znalosti a skúsenosti, pretože podnikala už od roku 1992, zrušila živnostenské oprávnenie v roku 1996 a následne začala podnikáť 24.10.2014 a zrušila živnostenské oprávnenie 09.06.2018, pričom zmluvu o úvere uzatvárala žalobkyňa 1/ dňa 03.12.2014. Žalovaný poskytuje výlučne len podnikateľské úvery a to od roku 2007. Žalovaný nikdy neposkytoval spotrebiteľské úvery. Pri uzatváraní úverovej zmluvy u žalovaného je vždy podmienkou, aby záujemca o poskytnutie úveru preukázal oprávnenie na vykonávanie podnikateľskej činnosti, a to či už výpis z obchodného registra, ak ide o právnickú osobu, alebo výpis zo živnostenského registra, ak ide o fyzickú osobu. V tomto konkrétnom prípade žalobkyňa 1/ oslovila žalovaného, pričom rokovala so žalovaným prostredníctvom jeho zamestnanca, ktorý žalobkyňu 1/ vysvetlil, že žalovaný poskytuje výlučne len podnikateľské úvery, neposkytuje spotrebiteľské úvery, preto ak má žalobkyňa záujem o tento typ úveru, teda spotrebiteľský úver, má sa obrátiť na inú inštitúciu. Zamestnanec žalovaného ďalej žalobkyňu 1/ vysvetlil všetky podmienky, ktoré je potrebné splniť na to, aby jej žalovaný poskytol úver. Žalovaný dôrazne vylučuje prípad, že by akýmkoľvek spôsobom presviedčal žalobkyňu 1/ na to, aby si vybavila živnostenské oprávnenie len účelovo a takto preukázala splnenie podmienok na uzavretie zmluvy. K uzavretiu dohody o uznaní dlhu došlo tak, že žalovaný poštovou zásielkou zaslal túto písomnosť žalobkyňu 1/, rovnako tak jej zaslal aj rozhodcovskú zmluvu, pričom bolo len na žalobkyňu 1/, či tieto listiny podpíše, nikto ju k podpisu nenútil. Žalobkyňa 1/ tieto listiny podpísala a poštou ich zaslala žalovanému, pri týchto úkonoch už k osobnému kontaktu nedošlo. Proces uzatvárania úverovej zmluvy u žalovaného je individuálny, v niektorých prípadoch je podaná písomná žiadosť o uzavretie úverovej zmluvy, v tomto prípade však žalovaný neviduje písomnú žiadosť, keďže žalobkyňa 1/ priamo oslovila žalovaného a následne prebiehali rokovania za účelom dohody o výške úveru, o splátkach a o ďalších podmienkach poskytnutia úveru. Vzhľadom na to, že podľa názoru žalovaného ide o podnikateľský typ úveru, žalovaný trvá na tom, že na požadovanom určení žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem, preto žiadal celú žalobu zamietnuť ako nedôvodnú a priznať žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %. Zároveň zástupca žalovaného poukázal aj na uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/264/2019-185 zo dňa 29.01.2020 o zamietnutí návrhu žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s nasledovnými listinnými dôkazmi: Zmluva o úvere č. XXXX/KIS/XX zo dňa 03.12.2014, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je aj Osvedčenie o živnostenskom oprávnení žalobkyne 1/, Zmluva o záložnom práve k nehnuteľnosti zo dňa 03.12.2014, Rozhodcovská zmluva zo dňa 26.06.2018, príjmový pokladničný doklad zo dňa 03.12.2014, potvrdenia SEPA platobných príkazov zo dňa 04.12.2014, potvrdenie o hotovostnom vklade zo dňa 03.12.2014, Výzva na zaplataenie pohľadávky veriteľa zo dňa 26.06.2018, Uznanie dlhu a dohoda o splátkach zo dňa 26.06.2018, podacie lístky, návrh žalobcov proti žalovanému na vydanie neodkladného opatrenia zdržania sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľnosti, uznesenie Krajského súdu v

Trnava sp. zn. 10Co/264/2019-185 zo dňa 29.01.2020. Vykonaným dokazovaním súd zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

8. Dňa 03.12.2014 žalovaný ako veriteľ a žalobkyňa 1/ ako dlžník uzavreli Zmluvu o úvere č. XXXX/KIS/XX, na základe ktorej sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver za odplatu za dojednanie úveru po splnení podmienok čerpania úveru s tým, že výška úveru bola dojednaná na sumu 19.000,00 eur pri úrokovej sadzbe 26 % ročne s konečnou splatnosťou úveru dňa 03.12.2017. V zmluve sa ako účel úveru uvádza: „účelový prevádzkový podnikateľský úver“ s tým, že dlžník preukáže účel úveru svojim výpisom zo živnostenského registra. V bode 3.2 zmluvy o úvere sú upravené podmienky čerpania úveru, ktoré je dlžník povinný splniť, pričom ako prvá podmienka čerpania úveru je uvedené podnikateľské oprávnenie dlžníka účinné v deň podpisu úverovej zmluvy: živnostenský list Okresného úradu Dunajská Streda, odbor živnostenského podnikania. V bode 7.1.4 zmluvy o úvere sa nachádza vyhlásenie dlžníka, že o úver požiadal na základe slobodnej vôle, nie v tiesni pod tlakom tretích osôb a výlučne na svoje podnikateľské účely. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere je Osvedčenie o živnostenskom oprávnení vydané Okresným úradom Dunajská Streda pod č. OU-DS-E.-XXXX/XXXXXX-X dňa XX.XX.XXXX na vykonávanie živnosti administratívne služby so vznikom živnostenského oprávnenia dňa 24.10.2014.

9. Dňa 03.12.2014 bola medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobcami 1/ a 2/ ako záložcami uzavretá zmluva o záložnom práve k nehnuteľnosti na zabezpečenie pohľadávky záložného veriteľa zo zmluvy o úvere č. 2014/KIS/36.

10. Z rozhodcovskej zmluvy zo dňa 26.06.2018 vyplýva, že sa ňou žalovaný ako veriteľ, žalobkyňa ako dlžníčka a žalobcovia 1/ a 2/ ako záložcovia dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú zo Zmluvy o úvere číslo 2014/KIS/36 z 03.12.2014, Zmluvy o záložnom práve k nehnuteľnosti z 03.12.2014, Uznania záväzku a dohody o splátkach, súvisiacich dokumentov, zo zmlúv s nimi súvisiacich, vrátane mimozmluvných nárokov, alebo vzniknú v budúcnosti z tejto zmluvy alebo v súvislosti s touto zmluvou vrátane všetkých vedľajších (ani mimozmluvných) vzťahov budú rozhodované v rozhodcovskom konaní.

11. Z uznania dlhu a dohody o splátkach zo dňa 26.06.2018 vyplýva, že ním žalobkyňa 1/ uznala čo do dôvodu a výšky svoj dlh voči žalovanému ako veriteľovi vo výške 30.620 eur, ktorý vznikol na základe zmluvy o úvere č. 2014/KIS/36 z 03.12.2014. Žalobkyňa 1/ sa zaviazala uhradiť dlh veriteľovi v pravidelných mesačných splátkach vždy do 1. dňa mesiaca, do 01.12.2018, počnúc dňom 01.07.2018 s výškou prvej mesačnej splátky 5.105,00 eur a ostatnými piatimi splátkami vo výške 5.103,00 eur.

12. Žalobcovia 1/ a 2/ sa návrhom zo dňa 15.04.2019 domáhali voči žalovanému nariadenia neodkladného opatrenia zdržania sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nehnuteľnosti presne špecifikované v návrhu, a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej v konaní o určenie neplatnosti zmluvy o úvere a zmluvy o záložnom práve vedenej pred Okresným súdom Komárno pod sp.zn. XXCsp/XX/XXXX. Uznesením sp. zn. 10Co/264/2019-185 zo dňa 29.01.2020 rozhodol Krajský súd v Trnave o podanom odvolaní proti rozhodnutiu Okresného súdu Dunajská Streda, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, keďže mal za to, že hodnoverné osvedčenie nároku žalobcov vo veci samej nebolo v predmetnej veci naplnené (miera pravdepodobnosti vyhovenia žalobe za daných skutkových tvrdení žalobcu a predložených listinných dôkazov bola nižšia než pravdepodobnosti zamietnutia).

13. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení účinnom ku dňu 03.12.2014 (ďalej len „Obchodný zákonník“) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

14. Podľa § 2 ods. 1a 2 Obchodného zákonníka podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Podnikateľom podľa tohto zákona je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,

d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

15. Podľa § 52 ods. 1, 3 a 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom ku dňu 03.12.2014 (ďalej len „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

16. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 129/2010 Z.z.) spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou

17. Podľa § 137 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

a) splnení povinnosti,

b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,

c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo

d) určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

18. V prvom rade sa súd zamerával na skúmanie, či je žaloba procesne prípustná v zmysle § 137 CSP. Žalobcovia odvodzovali prípustnosť podanej žaloby od ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z., podľa ktorého sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou, pričom vychádzali z tvrdenia, že medzi žalovaným ako veriteľom a žalobkyňou ako dlžníkom bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva o úvere. Súd sa s týmto tvrdením žalobcov o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere nestotožnil. Naopak, po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že zmluva o úvere č. 2014/KIS/36 zo dňa 03.12.2014 nemôže byť posudzovaná ako zmluva spotrebiteľská, keďže z celej jej obsahu je zrejмый jednoznačný podnikateľský účel úveru. Žalobkyňa 1/ si musela byť vedomá, že podpisuje zmluvu s jasne vymedzeným podnikateľským účelom úveru, pričom sa zaviazala poskytnuté finančné prostriedky použiť práve na tento účel. Prílohou úverovej zmluvy je aj osvedčenie o živnostenskom oprávnení, ktoré musela žalobkyňa predložiť, aby splnila podmienky poskytnutia úveru. Súd nemal žiadnym spôsobom preukázané, že by žalovaný nútil žalobkyňu 1/ vybaviť si živnostenské oprávnenie, keďže žalovaný toto tvrdenie žalobcov poprel a žalobcovia žiadnym spôsobom nepopísali a nepreukázali, akým spôsobom mala byť žalobkyňa 1/ zo strany žalovaného nútená k vybaveniu si živnostenského oprávnenia. Súd je toho názoru, že ak žalobkyňa nemala záujem o podnikateľský úver a žalovaný iný typ úveru neposkytuje, mohla sa v zmysle zmluvnej voľnosti obrátiť na iné finančné inštitúcie, ktoré poskytujú úvery aj nepodnikateľským subjektom. Z jej konania, teda predovšetkým z vybavenia si živnostenského oprávnenia ešte pred uzavretím zmluvy o úvere a následným uzavretím zmluvy o úvere s jednoznačne vymedzeným podnikateľským účelom poskytnutého úveru je možné usudzovať, že si žalobkyňa 1/ musela byť vedomá toho, že so žalovaným uzatvára účelovú podnikateľskú úverovú zmluvu. Súd poukazuje na to, že pokiaľ žalobcovia tvrdili, že k podpisu zmluvy o poskytnutí účelového podnikateľského úveru malo dôjsť na navádzanie a priamy nátlak žalovaného, toto tvrdenie žalobcov bol len všeobecné, neobsahovalo podrobný popis toho, akým konkrétnym konaním mal žalovaný nútiť žalobkyňu 1/ alebo vyvolávať na žalobkyňu 1/ nátlak, aby zmluvu podpísala, pričom nedostatky v týchto tvrdeniach žalobcov nemohli byť odstránené ani na pojednávaní, keďže žalobcovia sa na pojednávanie bez ospravedlnenia nedostavili. Navyše žalobcovia tieto svoje tvrdenia o nútení k podpisu zmluvy a o nátlaku zo strany žalovaného ani žiadnym spôsobom nepreukázali. Z uvedeného dôvodu preto súd na základe listinných dôkazov a vychádzajúc predovšetkým zo samotného znenia úverovej zmluvy dospel k záveru, že v danom prípade žalobkyňa 1/ pri uzatváraní zmluvy konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, bola si vedomá toho, že zmluvu neuzatvára ako spotrebiteľ, ale ako fyzická osoba podnikajúca na základe živnostenského oprávnenia, preto nejde o spotrebiteľskú úverovú zmluvu, ale o zmluvu uzavretú medzi dvomi podnikateľskými subjektmi.

19. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia neplatnosti troch právnych úkonov, a to Zmluvy o úvere zo dňa 03.12.2014, Zmluvy o záložnom práve k nehnuteľnosti zo dňa 03.12.2014 a Rozhodcovskej zmluvy zo dňa 26.06.2018. Zmluvy a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Z toho vyplýva, že pre účely ustanovenia § 137 CSP je potrebné vnímať žalobu o určenie platnosti - neplatnosti právneho úkonu ako žalobu o určenie právnej skutočnosti. Civilný sporový poriadok vychádza zo zásady, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca alebo niekto iný. Určenie existencie právnej skutočnosti, napríklad, že právny úkon je neplatný, odporuje vo svojej podstate tejto zásade. Od 01.07.2016 je záujmom zákonodarcu vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej. Z tohto dôvodu Civilný sporový poriadok pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti (a teda i žalobu o neplatnosť právneho úkonu) výlučne za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu. Takýmto právnym predpisom je napr. zák. č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (žaloba o určenie neplatnosti právneho úkonu o skončení pracovného pomeru podľa ust. § 77), Občiansky zákonník (žaloba nájomcu na určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu podľa § 711 ods. 6 alebo žaloba veriteľa na určenie, že dlžníkov právne úkony sú voči nemu právne neúčinné podľa § 42 a), Obchodný zákonník (žaloba na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným podľa § 131, uznesenia valného zhromaždenia akciovej spoločnosti podľa § 183 alebo uznesenia členskej schôdze družstva podľa § 242 a 260) alebo zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (žaloba o neplatnosť dražby podľa ust. § 21 ods. 2). Pre tieto výnimky (podľa ust. § 137 písm. d/ CSP) je spoločné, že priamo osobitný právny predpis, resp. právna norma vo svojej dikcii priznáva oprávnenej osobe domáhať sa na súde určenia tejto právnej skutočnosti.

20. Žalobcovia poukazovali na skutočnosť, že medzi žalobkyňou 1/ a žalovaným bola uzavretá spotrebiteľská úverová zmluva a v zmysle § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou, preto je podaná žaloba procesne prípustná. Súd k uvedenému udáva, že tak ako už konštatoval, uzavretú zmluvu o úvere nemožno považovať za spotrebiteľskú zmluvu, keďže žalobkyňa 1/ pri jej uzatváraní konala v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a nie ako spotrebiteľ, preto je aplikácia ustanovenia § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch vylúčená. Keďže zo žiadneho iného právneho predpisu nevyplýva, že by bola žaloba o určenie neplatnosti nespotebiteľskej zmluvy o úvere, zmluvy o záložnom práve k nehnuteľnosti zabezpečujúcom pohľadávku z nespotebiteľskej zmluvy o úvere a rozhodcovskej zmluvy prípustná, dospel súd k záveru o procesnej neprípustnosti žaloby žalobcov, čo bolo dôvodom, pre ktorý súd takúto žalobu v celom rozsahu zamietol a to bez toho, aby sa zaoberal jej vecnou opodstatnenosťou.

21. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodoval podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal v konaní plný úspech, preto mu súd priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Komárno.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Ak zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje osobitné náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutia považuje za nesprávne (odvolacie dôvody, a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok, nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho posúdenia veci (365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok.